

Útbyggingarætlan A

Hövuðsdentur er lagdur á útbygging við vatnorku eftir ætlanini frá 1978/79 hjá SEV og við kolaorku til tað, sum írestar. Av tí at tørvurin á effekt er bráneyðugur, er, umframt tann 3,6 MW 4-takts dieselmotorurin, sum verður uppsettur í Klaksvík, roknað við at seta ein 5,7 MW 4-takts dieselmotor upp á Sundi.

Útbyggingarætlan B

Sum A, men soleiðis at kolorkuverkini istaðin verða 2-takts dieselverk, og at ein 12 MW 2-takts dieselgenerator verður settur upp á Sandi istaðin fyri ein 5,7 MW 4-takts diesel.

Útbyggingarætlan C

Hendan ætlan byggir á, at øll framtíðar útbygging, fram til ár 2000, verður framd við kolaorku. Her, sum undir A, verður tó neyðugt at seta ein 5,7 MW 4-takts dieselgenerator á Sundi, fyri at nøkkar tærvin, ið verður, áðrenn tað fyrsta kolorkuverkið kann verða liðugt bygt.

Útbyggingarætlan D

Sum A, men soleiðis at kolorkuverkini istaðin verða 4-takts dieselverk.

Útbyggingarætlan E

Hendan útbyggingarætlan er grundað á tær fyrireikingar, SEV nú hevur gjørt í samband við 2-takts dieselverk, soleiðis at tveir 12 MW 2-takts dieselmotorar fyrst verða settir á Sundi.

Tá so tørvur er á meira effekt í 1988, verður ein partur av vatnmegiprojektinum settur inn, sum her er roknað at verða Fossá IV (sambært REVIDERET REDEGØRELSE JULI 1981 frá H & S).

Longu í ár 1989 verður tørvur á meira effekt og út frá tí sjónarmiði, at jú meira spjading fæst í orkuráðevninu, jú tryggari orkuveiting kann roknast við, verður tá eitt 20 MW kolakraftverk sett inn.

Effekttørvurin er tá nøktaður fram til ár 1993 og verður síðan roknað við, at vatnmeigin (Eiði 1) er liðug. Effekttørvurin skal tó longu økjast aftur í 1994, og verður tá roknað við einum 12 MW 2-takts dieselverki aftrat.

At enda í 1999 verður roknað við, at næsti partur inn av vatnmegiútbyggingini á Eiði (Eiði 2) er liðugur.

Útbyggingarætlan F

Siðsta dømi um eina útbyggingarætlan í tíðarskeiðnum 1981–2000, byggir á eina eintáttaða útbygging við 2-takts motorum.

Meting um útbyggingarætlanir

Meting um útbyggingarætlanir av hesum slag, eiga, eftir ráðsins meting, at verða gjordar bæði út frá einum landsbúskaparligum sjónarmiði og út frá einum likviditetssjónarmiði.

Landsbúskaparligar metingar

Tær landsbúskaparligu sammetingarnar eru gjordar fyri útbyggingarætlanir A, B, C og D, og er roknað við realrentuni 7% p.a. Realprishækking-

in á orkuráevnum er roknað at verða 2% og 3,5% p.a. fyri kol.

Hvat sýnist sum besti útbyggingarháttur

Treytað av tí realprishækkingi ið roknað er við, t.e. 2% p.a. fyri olju og 2% ella 3,5% p.a. fyri kol, sýnist kolorkuverk at hava búskaparligan fyrirum fram um 2-takts dieselverk, men tó ikki meira enn at útreiðslurnar til kolorkuverk verða um tær somu, sum til 2-takts verk, tá kolprishækkingin verður roknað at verða 3,5% p.a. og oljuprishækkingin 2% p.a.

Løgurnar til tilik verk eru um tað dupluta av lögnum til 4-takts dieselverk, men hóast hendan munin verða rakstrarútreiðslurnar í sambandi við eina 4-takts dieselútbygging, so nóg hægri, at samlaða búskaparliga úrslitið í ár 1996 verður til fyrirum fyri kolaorkuútbygging, tá kola- og oljuprishækkingin er roknað at verða 2% p.a. og í ár 2000 fyri 2-takts-dieselorkuútbygging.

Neyðugu ilógurnar til vatnorkuútbyggingina eru ógvuliga stórar í mun til ta orku ið fæst burturúr, og tá sammett verður við eina kolaorkuútbygging, er tíðiligur fyrirumur við eina kolaorkuútbygging, sæð fram til ár 2000, men um roknað verður viðari fram í tíðina, visir fyrirumurin við vatnorkuútbyggingini seg um ár 2015.

Tær búskaparligu fortreytirnar, í samband við tær ymsku útbyggingarætlanir, byggja á, at bert el-orka verður framleidd í teimum ymsku sløgnum av elverkem.

Tað er so, at møguleiki

er at nýta spillhitin frá teimum termisk verkunum til eitthvørt endamál.

Spillhitin frá dieselverkem um t.d., kann beinleiðis verða nýttur til processella upphitingarendamál, uttan at framleiðslan av elorkuni við dieselmotorum verður ávirkað av hesum.

Harafturimóti hevur spillhitin frá einum kolorkuverki, sum er roknað at framleiða elorku burturav, so lágt hitastig, at hesin bert kann verða nýttur til fiskaaling ella vakstrarhús. Um spillhitin skal verða nýttur til annað endamál, sum t.d. bústaðarupphiting (fjarhita) ella processendamálið (ið idnaðinum), verður neyðugt at gera kolorkuverkið til endamálið. Hesin spillhitin, við hægri hitastigi enn vanligt, kostar nakað av eyka kolaorku at framleiða, umframt at elorkuframleiðslan verður skerd nakað.

Fyri at fáa eina mynd av, hvat slag av termiskum verki eigur at verða útbýgt við, verður neyðugt at kanna nærri, hvussu spillhitin frá eini 2-takts dieselútbygging kann verða nýttur til eitt ávíst endamál við tervi á høgum hitastigi (100–200° C), og hvussu ein tilik hitaframleiðsla, við einum kolorkuverki, ávirkar rakstrarbúskapin hjá hesum.

Orsakað av ov stuttari tíð til hetta arbeiði, kunnu vit ikki gera eina kanning hesum viðvíkjandi nú, men eigur hesin spurningur at verða viðgjördur sum skjótast.

Hvar framtíðar termisk elverk skulu verða bygd, er treytað av, hvat slag av verki talan er um, og hvørjir møguleikar eru at nýta spillhitin á einum ávisum stað til process-

ella upphitingarendamál.

Verður ein útbygging á Sundi tikin sum dømi, vísa okkara fyribils kanningar, at hitaorkan frá verandi dieselverkem har kann verða flutt sum fjarhiti til Havnar við búskaparligum fyrirum; men eru enn so nógvar ókendir faktorar í leggingini av einum fjarhitakervi í Føroyum, at royndir fyrst mugu gerast hesum viðvíkjandi, áðrenn nakað kann sigast við vissu.

Hin vegin er verandi tapið í lötuni so stórt (svarandi til eini 8.000 tons av olju um árið ella í lötuni o.u. 24 mió. kr. pr. ár), at Orkuráðið metir, at farast má undir nevndu royndir onkustaðni í Føroyum sum skjótast.

Vit kunnu sostatt sum útgangsstøði siga, at spillhitin frá einum grundlastverki á Sundi kann lastast sum fjarhiti í Havnini.

Spurningurin er so at kanna, hvussu stóran nøgdir av hita Havnin tørvur yvir árið, og hvat ein tilik hitaorkuframleiðsla kostar í einum kolorkuverki í mun til í einum 2-takts dieselorkuverki.

Av tí, sum nevnt er frammanundan, sýnist tað at verða ein búskaparligur fyrirumur at útbýggja við kolorkuverkem heldur enn við 2-takts dieselverkem, men um tørvur er á hitaorku við høgum hitastigi nærindis elverkinum, verður tað helst ein búskaparligur fyrirumur at byggja út við 2-takts diesel, meðan tað, um tørvur er á hitaorku við lágum hitastigi nærindis, framvegis verður ein fyrirumur við kolorkuverkem.

Umframt spurningin viðvíkjandi teimum búskaparligu fyrirumunum í sambandi við útbygging av elorkuni, er ein annar fyri samfelagið sera tíðandi spurningur, nevniliga trygg orkuveiting.

Sum okkara elorkuskipan er í dag, eru vit ógvuliga bundin at oljuni. Flestu lond í vesturheiminum hava síðan oljuleppuna í 1973 lagt stóran dent á at spjaða nýtisluna av orkuráevnum, so møguligar framtíðar oljuleppur ella stórar prishækkingar á oljumarknaðinum ikki skulu elva til alt ov stóran búskaparligan vanda í samfelagnum.

Í Føroyum er vatnorkan ein hin tryggasta orkuveitingin, sum hugsast kann. Tí kann tað hava stóran týðning fyri samfelagið, at vatnorkan verður útbýgd.

Fyrilít skal tó vera við neyðugu ilögnum í sambandi við eina vatnorkuútbygging, tí eisini verður neyðugt at gera iløgur í termiska elorkuútbygging um elorkutørvurin skal verða nøktaður. Umframt at meta um iløgurnar í sambandi við eina vatnorkuútbygging, verður eisini neyðugt at meta um tey umhvørvisligu árinini, hesar útbyggingar kunnu føra við sær.

Tá talan er um termiska útbygging, verður í dag vanliga roknað við, at kol er eitt tryggari orkuráevni enn olja.

Samlaðu útreiðslurnar, ið standast av at byggja út við kolaorku, verða sum áður nevnt um tær somu, sum við 2-takts dieselverkem. Fyri samfelagið sum heild, eiga kolorkuverki til at verða ein partur í útbyggingarætlanini.

I hesum sambandi skulu vit ikki gloyma okkara egna kol, sum umframt at kunna verða ein partur av orkuráevninum í dagliga rakstrinum, eisini er ein lutfalsliga stór goymsla, sum kann koma okkum til góðar í møguligum flutnings- ella veitingarkreppum, men sjálvandi ikki við verandi grevstrarhætti.

Framhald á síðu 10

